

A young child with dark hair, wearing a blue long-sleeved sweater with white stars and colorful patterns, is looking down. The background is a blurred red wall. The overall image has a soft, out-of-focus quality.

Tema
Adopsjon

ADOPTERTE BARNES BAKGRUNN

Innledning	s. 3
De juridiske forhold bak en adopsjon	s. 4
FN's Barnekonvensjon	s. 4
Haagkonvensjonen	s. 4
Når kan internasjonal adopsjon finne sted?	s. 5
Hvordan og hvorfor kommer et barn i et adopsjonsprogram ?	s. 5
Frivillig fraskrivelse	s. 5
Alene om omsorgen	s. 5
Sosial nød og fattigdom	s. 6
Omsorgsovertagelse ved tvang	s. 6
Barn kan være forlatt eller kommet bort fra foreldrene	s. 6
Spesielt om Kina	s. 7
Hva gjøres for å etterlyse barnets biologiske familie	s. 7
Hvordan gjennomføres en adopsjon?	s. 8
Opprinnelseslandet velger det de synes er best for sine barn	s. 9
Hva innebærer fildelingen av et barn?	s. 9
Familien velges til barnet	s. 9
Hva slags bakgrunnsinformasjon kan man forvente?	s. 10
Bakgrunnsopplysningene er private	s. 10
Medisinske opplysninger	s. 10
Samtykke til adopsjon	s. 11
Barn med spesielle behov	s. 11
Kan barnet finne tilbake til sin opprinnelsesfamilie?	s. 12
Barnets erfaringer før adopsjonen	s. 12
Oppvekst i fosterfamilie	s. 13
Fosterfamilien og den kulturelle kontekst	s. 14
Å forlate fosterfamilien	s. 14
Oppvekst i institusjon	s. 16
Barna har hatt en vanskelig start - hva slags reaksjoner kan man forvente?	s. 16
Vær oppmerksom på barnets tilknytning	s. 17
Utrygg, engstelig og klamrende tilknytning	s. 17
Utrygg, engstelig og unngående tilknytning	s. 18
Barnehjem og annerledes normer	s. 19
Legg forholdene til rette hjemme	s. 20
Merknader	s. 21
Litteraturliste	s. 22

INNLEDNING

I Norge utgjør de som adopteres fra utlandet etter hvert en stor andel barn. De er født i et annet land, men skal integreres og vokse opp i norske familier. Hva vet vi om deres bakgrunn og grunnlaget for at de kan bli adoptert?

Barnas historie begynte før de kom til sin adoptivfamilie i Norge. Dette heftet skal fortelle litt om hva som ligger til grunn for en adopsjon. Barnet har ved sitt utgangspunkt sin egen historie, genetikk, kultur og erfaringer som skiller seg fra den nye familiens.

Hva slags bakgrunnsinformasjon inngår i en "tildeling"? Hva kan man forvente å få vite om det barnet som skal bli adoptert? Hva skal man gjøre med denne informasjonen? Har barnet mulighet til å finne tilbake til sin opprinnelsesfamilie?

Adopsjon er en juridisk prosess, der de involverte lands myndigheter, lovgivning og adopsjonsorganisasjoner har ulike roller i forhold til gjennomføringen av en adopsjon. Den juridiske prosess vil bli vektlagt i dette heftet, fordi barnets grunnleggende rettigheter er det avgjørende i en adopsjon. Selve adopsjonsformidlingen er i Norge delegert til adopsjonsorganisasjoner som er formelt godkjent av norske myndigheter. Det adopterte barnet, det biologiske opphav og adoptivforeldrene er adopsjonstriangelet som alle blir berørt av den overordnede lovgivningen.

Barn som kommer i et adopsjonsprogram har allerede en historie som vil ha påvirket det. Innen barnet blir hentet av sin nye familie har det rukket å gjøre seg erfaringer som vil prege det videre. Tilknnytning til ny familie vil bære preg av barnets tidlige erfaringer. Det er viktig at man er forberedt på reaksjoner man kan forvente fra et lite barn i en vanskelig livssituasjon. Dette vil også tas opp i heftet.

Vi mener denne informasjonen vil være av interesse for adoptivforeldre, helsepersonell, barnehage- og skolepersonell og andre som gjennom sin kontakt med adopterte har behov for å vite noe mer om deres bakgrunn generelt.

"Adopsjon er en juridisk prosess, der de involverte lands myndigheter, lovgivning og adopsjonsorganisasjoner har ulike roller i forhold til gjennomføringen av en adopsjon."

DE JURIDISKE FORHOLD BAK EN ADOPSJON

Det er to viktige konvensjoner som regulerer de juridiske rammene rundt internasjonale adopsjoner. Den ene er: *FN's Barnekonvensjon* og den andre er: "Haagkonvensjonen om vern av barn og samarbeid ved internasjonal adopsjon", heretter kalt *Haagkonvensjonen*.

"Hvordan barnet skal sikres ved internasjonal adopsjon blir først og fremst regulert av bestemmelsene i "Haag-konvensjonen". Den omtaler hvordan barnets opprinnelsesland skal sikre seg at barnet kan adopteres, og hvilket ansvar mottakerlandene har."

FN's Barnekonvensjon

Artikkel 20 og 21, i FN's Barnekonvensjon omhandler statens ansvar for et barn når det ikke kan vokse opp hos sin biologiske familie, og videre hvilke muligheter som skal vurderes for å sikre barnets fremtid og oppvekst.

Haagkonvensjonen

Hvordan barnet skal sikres ved internasjonal adopsjon blir først og fremst regulert av bestemmelsene i "Haagkonvensjonen". Stater som har ratifisert Haagkonvensjonen har måttet tilpasse eller endre sitt lovverk i tråd med konvensjonen. Den omtaler hvordan barnets opprinnelsesland skal sikre seg at barnet kan adopteres, og hvilket ansvar mottakerlandene har. Konvensjonen omhandler blant annet krav til dokumentasjon vedrørende adoptivforeldre, gjennomføring av adopsjon, og hvilke krav som stilles til oppfølging av adopsjonen¹.

Haagkonvensjonen har vært gjeldende i Norge siden 1998. Ikke alle landene vi samarbeider med har ratifisert Haagkonvensjonen. I Norge ligger sentralmyndigheten for adopsjonssaker hos Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Direktoratet har fem underliggende regionsetater som har ansvar for å gi formell godkjenning av adoptivforeldre, Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat). Ansvar for utredning av adoptivsøkere ligger i kommunene (vanligvis barneverntjenesten), og det er i hovedsak de tre godkjente adopsjonsorganisasjonene, Adopsjonsforum, InorAdopt og Verdens Barn som står for selve adopsjonsformidlingen.² Adopsjonsformidlingen kan begynne når adoptivfamilien har fått forhåndssamtykke fra sin regionale myndighet.

NÅR KAN INTERNASJONAL ADOPSJON FINNE STED?

1. I enkelte land krever rettsinstansen en skriftlig erklæring om at barnet har vært foreslått for nasjonal adopsjon, uten at en har funnet en adoptivfamilie.
2. Andre land har en bestemmelse om at hvis barnet har vært frigitt for nasjonal adopsjon i en viss periode uten å finne foreldre, skal barnet automatisk frigis for internasjonal adopsjon.
3. Noen land har bestemmelser der barnet føres opp i et felles adopsjonsregister så snart det er frigitt for adopsjon. Barnet kan da adopteres nasjonalt eller internasjonalt så raskt som mulig.

HVORDAN OG HVORFOR KOMMER ET BARN I ET ADOPSJONSPROGRAM?

Frivillig fraskrivelse

I mange av opprinnelseslandene er det mest vanlig at barnet kommer under myndighetenes omsorg ved en *frivillig fraskrivelse av foreldremyndigheten*. Når barnet skal i et adopsjonsprogram blir ofte foreldrenes identitet holdt hemmelig. Ved en frivillig fraskrivelse av foreldremyndigheten vil den biologiske mor, eventuelt far, skrive under på et dokument der det står at man samtykker til adopsjon.

Ofte er barnet bare noen måneder gammelt når det kommer i et adopsjonsprogram, eller myndighetene overtar ansvaret allerede fra fødselen. Mor og/eller far har noen ganger helt fra starten av vært klar over at de ikke kan ta hånd om barnet. I andre tilfeller henvender biologiske foreldre seg selv til barnevernsmyndighetene når barnet/barna er blitt eldre, fordi de av ulike årsaker ikke kan ta seg av dem.

Alene om omsorgen

En årsak til frivillig fraskrivelse av foreldremyndigheten kan være at mor er enslig. I mange land er det av økonomiske og sosiale årsaker svært vanskelig for en enslig mor å oppdra sitt barn alene.

“Ofte er barnet bare noen måneder gammelt når det kommer i et adopsjonsprogram, eller myndighetene overtar ansvaret allerede fra fødselen. Mor og/eller far har noen ganger helt fra starten av vært klar over at de ikke kan ta hånd om barnet.”

“Barn kan være forlatt eller kommet bort fra foreldrene. I langt de fleste tilfeller hvor et barn blir "etterlatt", er det lagt et sted av personer som har ønsket og visst at barnet ville bli funnet hurtig.”

Sosial nød og fattigdom

I land hvor det sosiale hjelpeapparat ikke er utviklet, og hvor staten ikke kan sørge for økonomisk støtte til den enkelte, kan økonomiske forhold være en årsak til at foreldre fraskriver seg omsorgen og foreldremyndigheten for barnet. Ofte henger dette sammen med store barneflokker. Mange av dem som ser seg nødt til å fraskrive seg foreldremyndigheten over sine barn lever i stor sosial nød og fattigdom, uten utsikt til en bedret livssituasjon.

Informasjon om, eller muligheter for prevensjon, er ikke nådd frem. Konsekvensen blir flere barn enn foreldrene klarer å ta hånd om. I noen tilfeller er sykdom og død i biologisk familie årsaken til at barn kommer i adopsjon. Dette er ofte familier som under normale omstendigheter ville ha kunnet ta seg av barnet.

Omsorgsovertagelse ved tvang

Det er ikke alltid at foreldre oppgir barna frivillig. Når foreldre fratras omsorgen og foreldremyndigheten over sitt/sine barn, er det som regel på grunn av at barnets fysiske og psykiske helse og sikkerhet er i fare. Hva som konkret er årsakene til omsorgsovertagelse ved tvang, varierer fra land til land og er sterkt påvirket av hvert enkelt lands normer for når man oppfatter barnets sikkerhet som truet. Selv om omsorgsovertagelse ved tvang er relativt sjelden, bør man være spesielt oppmerksom på hva barnet har opplevd og vært utsatt for.

Barn kan være forlatt eller kommet bort fra foreldrene

I langt de fleste tilfeller hvor et barn blir "etterlatt", er det lagt et sted av personer som har ønsket og visst at barnet ville bli funnet hurtig. Barna er ofte lagt på trappen til et sykehus, barnehjem eller en politistasjon. Noen barn blir funnet på et torg, en jernbane- eller buss-stasjon, hvor det ferdes mange mennesker og hvor noen hurtig vil ta hånd om et barn som ligger alene. Barnets fysiske og psykiske tilstand vil derfor som oftest være forholdsvis god. Enkelte ganger er det også lagt ved opplysninger om barnet.

Av og til er det forbigående som tilfeldigvis finner et barn som er gjemt vekk, for at det ikke skulle bli oppdaget. Disse barna er oftest i dårligere form hvis de har måttet klare seg på egen hånd over lengre tid, og deres traume er større enn hos de barna som blir funnet raskt.

Det finnes også barn som har kommet bort fra sine foreldre ved et uhell. Det dreier seg oftest om eldre barn som går selv og som er blitt borte i en stor folkemengde. I noen tilfeller kan man tross lang og intens etterforskning ikke finne frem til biologiske foreldre. Myndighetene kan da eventuelt velge å frigi barnet for adopsjon.

Spesielt om Kina

Å bestemme seg for å gi opp et barn er et tragisk og vanskelig valg, som den biologiske mor sjelden bestemmer alene. I en kultur med en streng befolkningspolitikk blir ikke kvinnens ønske om å beholde barnet sitt det som teller mest, ofte er det andre som foretar den endelige avgjørelse og legger barnet ut. Å etterlate et barn er en handling som implisitt innebærer at ansvaret overføres til myndighetene. I mange land kan denne overdragelsen skje i åpenhet mellom foreldre og myndigheter. Dette er ikke tilfelle i Kina.

Barnebegrensningspolitikken i Kina har oftest vært oppgitt som årsak til at så mange barn, først og fremst jenter, blir etterlatt. Foreldrepar har lov til å få ett eller to barn, alt etter hvilket distrikt de bor i, og om de bor i by eller på landet. Den statlige kontrollen med kvinnenes fertilitet har vært streng og det har vært praktisert økonomiske sanksjoner for dem som får flere barn enn det som er tillatt. Derfor har mange foreldre ikke sett seg i stand til å betale den økonomiske "straff" i tillegg til hva det koster å ha omsorgen for et barn. På bakgrunn av dette antar vi at i de fleste tilfeller hvor et barn blir etterlatt, har foreldrene barn fra før. Det kan også være at barnet er en jente og de ønsker å prøve å få en gutt senere. Tradisjonen i Kina er slik at det er en sønn som blir tilbake og overtar ansvaret for gården og for foreldrene når de blir gamle. Paradokset er at det er forbudt å etterlate et barn, men samtidig økonomisk straffbart å få flere barn enn det som er tillatt. Derfor blir barnet forlatt i det skjulte. Barnet legges som regel på et sted langt fra foreldrenes bosted, og hvor en er sikker på at noen vil finne det.

Hva gjøres for å etterlyse barnets biologiske familie?

Når et barn er funnet skal myndighetene søke etter barnets biologiske foreldre. I mange land innebærer dette både en ettersøking av foreldrene og en annonsering i lokale eller nasjonale aviser, tv og radiostasjoner. I de tilfeller hvor det er sannsynlig at barnet er kommet vekk fra foreldrene ved et uhell, kan en ved barnets egen redegjørelse, dialekt, klesdrakt eller andre kjennetegn søke i andre deler av landet

“Å bestemme seg for å gi opp et barn er et tragisk og vanskelig valg, som den biologiske mor sjelden bestemmer alene. I en kultur med en streng befolkningspolitikk blir ikke kvinnens ønske om å beholde barnet sitt det som teller mest, ofte er det andre som foretar den endelige avgjørelse og legger barnet ut.”

enn der barnet ble funnet. Uansett omstendighetene, skal biologiske foreldre ettersøkes. Når dette er lovmessig utført, kan en gå videre i prosessen for å få barnet frigitt for adopsjon.

HVORDAN GJENNOMFØRES EN ADOPSJON?

Når barnets juridiske status er avklart, slik at det er frigitt for adopsjon, vil adopsjonen gjennomføres enten ved en retts sak, eller ved en administrativ prosess.

“Når barnets juridiske status er avklart, slik at det er frigitt for adopsjon, vil adopsjonen gjennomføres enten ved en retts sak, eller ved en administrativ prosess.”

1. Noen land krever at adoptivforeldrene kommer til landet for å overvære retts saken, eller den administrative gjennomføringen av adopsjonen, men tillater ikke at adoptivforeldrene får overta omsorgen for barnet før avgjørelsen er juridisk bindende. Det kan bety at adoptivforeldrene enten må komme tilbake, eller at de må vente i landet, og at de i denne perioden "kun" får besøke barnet. Dette er vanlig prosedyre i noen Øst-Europeiske land.
2. I enkelte land foregår det administrative vedtaket før man henter barnet i opprinnelseslandet. Selve adopsjonen gjennomføres i Norge. Den ansvarlige organisasjonen og myndighetene i landet har ansvar for barnet inntil det reiser ut av landet. Vordende adoptivforeldre får kun lov til å besøke barnet før de tar barnet med til Norge.
3. Andre land overlater omsorgen for barnet til adoptivforeldrene før den juridiske/administrative avgjørelsen er tatt. På denne måten ønsker de å vurdere foreldrenes omsorgsevne og barnets tilknytning til de nye foreldrene før adopsjonen gjennomføres med en rettskraftig dom/ administrativt vedtak. Det gir også foreldrene en mulighet til å gjøre seg kjent med barnet innen adopsjonen formaliseres.
4. Enkelte land gjennomfører adopsjonen først når barnet har hatt en prøvetid hos sine nye foreldre. Dette betyr at barnet kommer til Norge uten at adoptivforeldrene har den juridiske status som foreldre til barnet. Inntil oppfølgingsrapporter er skrevet om barnet og godkjent av myndighetene i opprinnelseslandet er ikke adopsjonen slutført.

Opprinnelseslandet velger det de synes er best for sine barn

Hvordan adopsjonen gjennomføres er forskjellig fra land til land. I praksis er det store variasjoner med hensyn til den totale ventetiden før barna kommer i sin nye familie. Da er det viktig å huske at et lands lovgivning og administrasjon er til for å sikre at barnets beste er ivaretatt, og byråkratiske prosesser tar tid, enten de foregår i Norge eller i opprinnelseslandene.

Det er ikke noe fasitsvar på hva som er det beste adopsjonssystem. Opprinnelseslandet har fokus på barnas beste, men normene på hva som er til barnets beste vil nok variere i ulike land. Enkelte land synes det er bra at barna plasseres raskest mulig i sine nye familier; andre land er opptatt av å bruke tid på å forberede barn på overgangen til ny familie. Selve overtagelsen av barnet varierer sterkt fra land til land. Noen steder bruker man lang tid på overtagelsen fordi barnet skal få en forsiktig omsorgsovertagelse. Andre land synes det er best å få barnet overlevert raskt og effektivt. Hvert land har sitt system og det må vordende foreldre akseptere. Opprinnelseslandet legger premissene.

Å foreta en lang reise for å hente barnet sitt der det ble født, gir adoptivforeldre mulighet til et innblikk i barnets fødeland og bakgrunn. Det er en verdifull erfaring for familien. Den betydningsfulle overtagelsen i barnets opprinnelsesland er det nærmeste familien kommer å dele barnets utgangspunkt i livet.

HVA INNEBÆRER TILDELINGEN AV ET BARN?

Familien velges til barnet

Tildelingen av et barn skjer etter at de vordende foreldre er ferdig utredet og godkjent av norske myndigheter. Opprinnelseslandets sentralmyndigheter er ansvarlig for at barnets dokumenter er grundige med hensyn til barnets identitet, helsemessige og sosiale bakgrunn. Barnets dokumenter blir vurdert opp mot aktuelle godkjente søkere. Det foretas en utvelgelse av foreldre til det konkrete barnet, og det tas utgangspunkt i barnets beste. Hvordan denne utvelgelsen foregår varierer sterkt, men profesjonelle sosialarbeidere vil prøve å "matche" for eksempel barns utseende, personlighetstrekk, utvikling etc. hos et konkret foreldrepar. De forsøker å danne seg et helhetsbilde av ulike

“Å foreta en lang reise for å hente barnet sitt der det ble født, gir adoptivforeldre mulighet til et innblikk i barnets fødeland og bakgrunn. Det er en verdifull erfaring for familien.”

“Disse akgrunnsopplysninger må vordende adoptivforeldre forholde seg til og ta godt vare på. Det er sensitiv informasjon som er det nærmeste et adoptert barn vil komme sin egen historie. Dokumentene er beregnet på adoptivforeldre og barnet.”

adoptivsøkere og finne frem til de søkere de mener passer best for det konkrete barnet.

Hva slags bakgrunnsinformasjon kan man forvente?

Når tildelingen er bestemt i barnets opprinnelsesland, vil barnets dokumenter gjøres ferdig. Dokumentene skal si mest mulig om barnet og barnets bakgrunn. Bakgrunnsinformasjonen varierer meget fra land til land og fra barn til barn. Noen myndigheter velger å skrive detaljert om utgangspunktet for adopsjonen; andre velger en mer moderat fremstilling av faktiske forhold. Enhver adopsjon har en svært trist forhistorie, der barn alltid har tapt sine biologiske foreldre.

Fra enkelte opprinnelsesland vil det høre til sjeldenhetene at man har bakgrunnsopplysninger om barnet. Da vil bakgrunnsinformasjonen være mer nøytral. Hvor og når barnet ble etterlatt, barnets tilstand osv. Andre ganger er bakgrunnsdokumentene på ca 7-8 maskinskrrevne sider, fylt med informasjon om barnets bakgrunn og helseopplysninger.

Bakgrunnsopplysningene er private

Disse bakgrunnsopplysninger må vordende adoptivforeldre forholde seg til og ta godt vare på. Det er sensitiv informasjon som er det nærmeste et adoptert barn vil komme sin egen historie. Dokumentene er beregnet på adoptivforeldre og barnet. Det er først og fremst barnets dokumenter. Kun personer som har en rådgivende funksjon i forhold til barn og familie skal ha kjennskap til disse opplysningene, og de vordende foreldre har et ansvar for å verne om informasjonen og ikke dele den med andre.

Medisinske opplysninger

I tildelingsdokumentene foreligger det også medisinske opplysninger om barnet. Opplysningene skal gi et bilde av hvordan barnets helsetilstand er på tildelingstidspunktet og hvordan barnet har utviklet seg siden fødsel. Om der kommer tilleggssrapporter med nye opplysninger om barnet avhenger av land og lengde på ventetid før man henter barnet. Når man kjenner til barnets biologiske mor vil det kunne fremgå noe informasjon om hvordan hun har hatt det i svangerskapet. Som regel vil slik prenatal informasjon være begrenset. Vordende adoptivforeldre må gå ut fra at barnet ikke har hatt optimale forhold i mors svangerskap fordi mor ofte har vært i en vanskelig og belastet situasjon.

Den medisinske oppfølgingen av det enkelte barn som skal i et adopsjonsprogram vil skje med jevne legeundersøkelser, og barnet vil ha vært gjennom et vaksinasjonsprogram. Barna vil vanligvis være testet for HIV og Hepatitt B, og alle opplysninger om tester som er foretatt skal fremkomme i de medisinske dokumentene til barnet. Hvor omfattende dokumentene er på barna varierer.

De norske adopsjonsorganisasjonene kan ikke stå ansvarlig for de medisinske opplysningene. Det blir anbefalt at man tar med barnets dokumenter til barnelege for å få dem vurdert, før man skriver under på at man samtykker til adopsjonen.

Samtykke til adopsjon

Når adoptivforeldre har vurdert dokumentene på barnet, gjerne sammen med barnelege, skal man ta stilling til om man kan akseptere barnet. Man skal gi et informert samtykke til at man vil adoptere dette konkrete barnet og skrive under på en erklæring om at man faktisk samtykker til adopsjonen. Noen opprinnelsesland ber om at underskriftene skal påføres tildelingsdokumentene. Tildelingen skal være i samsvar med kriteriene gitt i forhåndssamtykket fra norske sentralmyndigheter.

Barn med spesielle behov

Det finnes til enhver tid barn med spesielle behov som adopsjonsorganisasjonene blir bedt om hjelp med å finne egnede foreldre til. Organisasjonene har egne prosedyrer med hensyn til hvordan disse barna blir presentert. Det er viktig at søkerne bruker medisinsk ekspertise i slike saker før man bestemmer seg. Barn med spesielle behov skal ikke gå som ordinære tildelinger. Norske myndigheter stiller krav om at barn som har spesielle behov skal vurderes spesielt, og de har ansvar for den endelige tildeling av foreldre til et barn med spesielle omsorgsbehov.

Barn med spesielle behov kan være eldre barn, barn med hjertefeil, leppe-/ganespalte, syns- eller hørselsproblematikk, klumpfot, eller barn som har hatt en spesielt utfordrende start på livet, som trolig vil kreve ekstra oppfølging. Av hensyn til barnet er det viktig at foreldre vurderes særskilt i forhold til å påta seg ekstra omsorgsoppgaver. Er der ressurser nok i familien? Er der medisinsk ekspertise i rimelig avstand til hjemmet? Er der romslighet og forståelse for hva oppfølgingen kan innebære?

“Det finnes til enhver tid barn med spesielle behov som adopsjonsorganisasjonene blir bedt om hjelp med å finne egnede foreldre til. Organisasjonene har egne prosedyrer med hensyn til hvordan disse barna blir presentert.”

“Det er vanskelig å finne tilbake til et barns opprinnelsesfamilie. Noen ganger er det umulig fordi barnet var etterlatt. Andre ganger er det en mulighet; dersom biologisk opphav har lagt igjen informasjon, eller informasjon om biologiske foreldre finnes hos myndighetene. Norske myndigheter har ansvar for adopsjonsarkivene.”

Dette er spørsmål Faglig Utvalg må ta stilling til i saker som legges fram for dem.

Kan barnet finne tilbake til sin opprinnelsesfamilie?

Adopterte barn er like forskjellige som alle barn. Blant de adopterte er det noen som er spesielt opptatt av sin opprinnelse, mens andre ikke tillegger det så stor vekt. For noen barn kan adopsjonen innebære en opplevelse av sorg og tap, for andre barn betyr ikke disse spørsmålene så mye.

Det er vanskelig å finne tilbake til et barns opprinnelsesfamilie. Noen ganger er det umulig fordi barnet var etterlatt. Andre ganger er det en mulighet; dersom biologisk opphav har lagt igjen informasjon, eller informasjon om biologiske foreldre finnes hos myndighetene. Norske myndigheter har ansvar for adopsjonsarkivene. Etter at den adopterte er fylt atten år vil det være mulig å be om å få se sin mappe i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, i tilfelle der foreligger flere opplysninger i saken enn dem som allerede er kjent. Mange tar i tillegg en prat med adopsjonsorganisasjonen for å høre deres vurderinger om opprinnelseslandets muligheter for å yte bistand, dersom den adopterte skulle ønske det.

BARNETS ERFARINGER FØR ADOPSJONEN

Jeg husker bestefar dro. "Ikke følg meg, lille gutt, gå inn nå". Det sa han. Jeg husker barnehjemmet... Avisene, klistret til veggene, lukten av gammelt gulnet papir. Lyden av gresshopper som sang... Jeg husker hvor sint hun ble, bestyrerinnen, da jeg lekte med klinkekuler. De sa kling, klang, kling. Så tok hun dem fra meg. Jeg husker lyden av rennende vann under broen og stemmen til den gamle som jeg hilste på, hver dag.. Men mest av alt husker jeg Ensomheten. Så en dag spurte bestyrerinnen: Vil du ha en mor og far? Jeg var fire år da. Deretter husker jeg ingenting. Jeg husker ikke reisen, ikke at jeg kom til ny familie i nytt land. Det var som et teppe gikk ned. Det neste jeg husker er fra jeg ble syv år gammel og begynte på skolen i Norge.

Dette barnet var fire år da han ble adoptert, og kan huske førti år tilbake, til et liv på et barnehjem i Korea. De fleste barn adopteres tidligere, de har ikke konkrete minner, men like fullt bærer de på

erfaringer av tap og sorg som på en eller annen måte ligger i dem som en del av deres historie.

Opprinnelseslandene og samarbeidspartnere har forskjellig tradisjon for hvordan man tar hånd om barn som ikke kan bo hos sin biologiske familie. Tradisjonene er påvirket av mange faktorer; moralske normer, økonomi, familiens stilling i samfunnet, hvordan man ser på barn og hva som er best for barn, hvor mange barn som bor utenfor familien, eventuelt hva som er årsaken til dette, hvordan ulike land takler sine utfordringer med barn uten familie. Hva slags forhold kan opprinnelseslandene tilby barna før de går i et adopsjonsprogram? De aller fleste barn som blir adoptert har tilbragt sine første måneder og år i barnehjem. Noen av dem har vært i fosterhjem og noen barn har vært i både barnehjem, fosterhjem, og noen har i tillegg tilbragt tid på sykehus. Det er mange ulike erfaringer, som alle har satt spor hos barna.

Oppvekst i fosterfamilie

Opplysninger om at et barn har bodd i fosterhjem behøver ikke nødvendigvis bety at barnet har vært langtids plassert i et fosterhjem. I noen tilfeller ser vi at barnet har bodd i fosterhjem kort tid før adopsjonen. Dette kan være begrunnet ut fra institusjonens, myndighetenes eller våre samarbeidspartneres ønske om at barnet skal venne seg til å bo i en familie før det skal *komme i en permanent familie*. Påvirkningen fra vestlig tankegang om at det er godt for barn å bo i fosterhjem har ført til at vi kan finne at barn har bodd delvis i fosterhjem og delvis på institusjon.³ Årsaker til denne todelingen kan være at institusjonen ikke har økonomi til å betale fosterhjem over en lang periode, eller det kan være vanskelig å finne familier som vil påta seg ansvaret for et barn over lange perioder, men som kan ha barnet i kortere perioder. Det kan også være en idé om at det er vanskeligere for barnet å venne seg til en ny familie hvis det bor for lenge i fosterfamilien og knytter seg sterkt til den.

Fosterfamilien og den kulturelle kontekst

Hvordan fosterfamilien var sammensatt og hvordan barnets hverdag har sett ut, vil variere fra land til land og med om barnet er vokst opp i by eller på landet. I alle fall vil barnets hverdag sannsynligvis ha vært meget forskjellig fra den nye hverdagen i en norsk kjernefamilie. Mange ganger kan det se fattigslig ut hos fosterfamilien, men all den erfaring

“De aller fleste barn som blir adoptert har tilbragt sine første måneder og år i barnehjem. Noen av dem har vært i fosterhjem og noen barn har vært i både barnehjem, fosterhjem, og noen har i tillegg tilbragt tid på sykehus. Det er mange ulike erfaringer, som alle har satt spor hos barna.”

“Det er stor forskjell fra kultur til kultur hva en forventer av et barn i en spesiell alder. Noen ganger kan store barn være vant med å bli matet fordi en i dets opprinnelsesland først forventer at barnet skal spise selv på et senere tidspunkt. Det samme gjelder andre ferdigheter som å kle av og på, gå på potte osv. Noen ganger er barnet ikke vant til egne barneleker, bøker, TV osv.”

vi som adopsjonsorganisasjoner har med fosterhjem viser at dette ikke betyr noe for den omsorgen barnet har fått. Organisasjonens og myndighetenes representanter vil føre nøye tilsyn med fosterhjemmene.

I mange kulturer bor det flere generasjoner under samme tak, eller det bor mange familier i tett tilknytning til hverandre. Det varierer fra kultur til kultur og fra familie til familie hvordan sovearrangementet har vært. Noen barn er vant med at alle sover på gulvet i samme rom. Andre barn er vant med at barn og voksne sover i adskilte rom. Noen barn er vant med å dele seng. Det er også store forskjeller på hvordan en organiserer for eksempel bespising; noen spiser på gulvet og andre ved et bord. Noen steder spiser man sammen, andre steder i puljer etter kjønn, alder osv. Det er også forskjellig om man er vant til spiseredskaper eller om en spiser med hånden. Også tidspunktene for når en spiser, og ikke minst hva en spiser, vil variere fra land til land.

Videre er det også stor forskjell fra kultur til kultur hva en forventer av et barn i en spesiell alder. Noen ganger kan store barn være vant med å bli matet fordi en i dets opprinnelsesland først forventer at barnet skal spise selv på et senere tidspunkt. Det samme gjelder andre ferdigheter som å kle av og på, gå på potte osv. Noen ganger er barnet ikke vant til egne barneleker, bøker, TV osv.

Å forlate fosterfamilien

Det er viktig å huske på at det er snakk om en *fosterfamilie*, ikke bare *fostermor*. Selv om hun er barnets primære omsorgsperson, vil barnet knytte nære bånd også til de andre medlemmene av familien. Ofte er fosterforeldrene selv litt eldre og deres egne barn er over den første barndom. Det fører selvfølgelig til at fosterbarnet får en særstilling, men det gir barnet erfaringen med å ha søsken og å dele på foreldrenes oppmerksomhet. Når barnet så forlater sin fosterfamilie for å komme i en adoptivfamilie omfatter barnets savn og sorg alle disse personene.

De minste barna kan få sorgreaksjoner som å trekke seg tilbake, slutte å spise, sove uforholdsmessig mye, eller vise uro. For eldre barn kommer uttrykkene ofte fram på andre måter. Mange reagerer med voldsom gråt og avvisning av adoptivforeldrene når de blir skilt fra sin fosterfamilie. Dette kan virke overveldende og være vanskelig å takle for nybakte foreldre. I denne situasjonen er det vanskelig for adoptivforeldrene å holde fast ved at adopsjonen er til beste for

barnet, og det er lett å tenke at barnet heller skulle blitt boende i fosterfamilien.

Selv om barnet ikke nødvendigvis forstår alle ordene som blir sagt er det viktig at adoptivforeldrene snakker med barnet om det som har skjedd og støtter barnet i sorgen over tapet. Noen barn lar seg trøste ved nærhet og kroppskontakt, andre barn vil ikke ta imot denne nærheten i starten. Her er det viktig at foreldrene ikke tolker dette som en avvisning, men ser det som et ledd i sorgprosessen, og ikke "slipper" barnet. Test ut hele tiden hvor langt barnet er kommet i sin tilnærming til de nye foreldre. Å ha kroppskontakt betyr ikke nødvendigvis de store klemmer. Det kan også være å stryke på foten eller holde i hånden. Noen ganger velger barnet å knytte seg mer til den ene av foreldrene i starten. (Det skal stort overskudd til å knytte seg til nye mennesker og noen ganger må barnet ha litt rom for seg selv. Da kan det hjelpe å kun ha en person å forholde seg til). Dette kan være utrolig vanskelig både for den av foreldrene som blir "valgt" og ikke minst for den som "ikke blir valgt". Det viktigste er å ikke la seg avvise, men fortsatt vise barnet at man gjerne vil ha kontakt med det. Husk også at det kan være vanskelig for en nybakt storesøster, eller storebror å oppleve avvisning fra et etterlengtet nytt søsken, og at søsken også vil ha behov for støtte til å takle situasjonen.

En familie hadde fått sin lille sønn på 2 år en uke før de skulle forlate landet. Barnet gråt mye og hadde vanskelig for å falle til ro hos sine adoptivforeldre. Han nektet å bade og å skifte den lille skjorten og buksen han hadde hatt på da fostermor kom med ham. Familien vurderte først at det å ta ham med for å besøke fosterfamilien ville være ekstra opprivende for ham og forsinke hans aksept av adoptivforeldrene. Etter å ha diskutert med stedets representant og hverandre ble de likevel enige om at det kunne være at gutten hadde behov for å få noen ting satt på plass som adoptivfamilien ikke kunne gjøre for ham. Derfor oppsøkte de, sammen med stedets representant, fosterfamilien. Det ble et rørende møte hvor fosterfamilien igjen kunne forsikre barnet om at selv om de elsker ham, var hans plass nå hos sine nye foreldre. Fostermor fikk lov å gi ham et bad og ta på ham tøy som adoptivfamilien hadde tatt med seg. Etter dette møtet var det tydelig at gutten falt til ro og kunne starte på sin sorgprosess over fosterfamilien som han hadde mistet, og tilvenning til sin nye familie. Fordi hans

"Selv om barnet ikke nødvendigvis forstår alle ordene som blir sagt er det viktig at adoptivforeldrene snakker med barnet om det som har skjedd og støtter barnet i sorgen over tapet."

adoptivforeldre hadde vært med ham i dette siste møtet, var de også i stand til å støtte ham på en god måte.

Oppvekst i institusjon

Umiddelbart vil en kanskje tenke at oppvekst i institusjon vil være lik uansett hvilket land eller institusjon barnet kommer fra. Det er ikke riktig, selv om en nok må si at det er noen likhetspunkt som er gjenkjennelige. Likhetspunktene er at vi ofte snakker om forholdsvis store barnegrupper med forholdsvis få omsorgspersoner. Derfor er det vanskelig å gi barna individuell behandling og gi dem mulighet til en følelsesmessig nær tilknytning. Likevel skal vi huske at barn er forskjellige og at de reagerer høyst individuelt på forholdene de vokser opp under. Barn reagerer ulikt på de samme forhold og de kan ha opplevelser (positive eller negative), eller det kan være omsorgspersoner og bånd til disse, som gjør en stor forskjell for deres utvikling. Derfor kan en ikke si at barn som vokser opp i institusjon i et bestemt land, eller på institusjon i det hele tatt, vil ha bestemte adferdsmønster eller behov når de kommer i en adoptivfamilie. Hvert barn vil ha ulike behov.

“Umiddelbart vil en kanskje tenke at oppvekst i institusjon vil være lik uansett hvilket land eller institusjon barnet kommer fra. Det er ikke riktig, selv om en nok må si at det er noen likhetspunkt som er gjenkjennelige.”

BARNA HAR HATT EN VANSKELIG START – HVA SLAGS REAKSJONER KAN MAN FORVENTE?

Enten barnet tilbragte sine første måneder i et fosterhjem eller i en institusjon så har det mistet sine opprinnelige omsorgspersoner, gjennomgått fundamentale tap, og ikke fått den optimale nærhet og oppfølging som er viktig for barn. Å lære barnet å stole på nye omsorgspersoner og å diskriminere mellom viktige og uviktige personer, blir en sentral utfordring for de nye foreldrene.

Vær oppmerksom på barnets tilknytning

Noe av det viktigste som utvikles i barnets første leveår er tilknytningen til andre mennesker. Helt fra fødselen av er barnet i samspill med sine omgivelser gjennom blikk, gråt, gurgling, smil og bevegelser. Omsorgspersonenes reaksjoner på barnets uttrykk for behov danner grunnlaget for tilknytningen. Når samspillet er godt og omsorgspersonene er omsorgsfulle, sensitive og lyttende til barnets behov og reagerer forutsigbart på barnets signaler, dannes det såkalt trygg tilknytning. Det trygt tilknyttede barnet føler seg sett og forstått og lærer å stole på omgivelsene og på sitt eget verd. Barnet blir etter hvert

trygt på at nære omsorgspersoner kommer tilbake, selv om de kan være borte en stund.

Utrygg, engstelig og klamrende tilknytning

Denne type mangelfull tilknytning kan forekomme når de som skulle ta vare på barnet var lite til stede, var ustabile og uforutsigbare i sine svar på barnets uttrykk for sine behov. De svarte av og til, og av og til ikke. De svarte noen ganger riktig, andre ganger galt. Verden ble uforutsigbar for barnet og det ble vanskelig å stole på omgivelsene. Barnet blir klengete og har det vanskelig med å frigjøre seg og å tåle selv små atskillelser som å starte i barnehage eller hos dagmamma. De klynger seg til sine omsorgspersoner og kan gråte lenge selv om det bare er snakk om en kort adskillelse. Når omsorgspersonene kommer tilbake reagerer barnet med å klynge seg enda fastere til sine omsorgspersoner som om de må tviholde på dem og aldri slippe dem igjen. Noen av disse barna kan slå eller lugge mor eller far som om de vil straffe dem for å ha blitt forlatt.

Når barn som er utrygge i sin tilknytning kommer i en adoptivfamilie kan de ofte reagere med avvisning. For adoptivforeldrene er det vanskelig å tåle avvisning over tid uten å begynne å avvise tilbake. For å unngå å komme i en slik ond sirkel av dårlig samspill må en forstå hvorfor barnet reagerer som det gjør. Hvis en forstår at dette har med deres dårlige erfaringer i fortiden å gjøre, og ikke handler om en selv, blir det lettere å holde ut og ikke la seg avvise. Slik kan en gi barnet reaksjoner tilbake som øker tryggheten og fremmer ny tilknytning.

Klyngingen hos disse barna kan også være en utfordring. Det er viktig å vite at disse barna ikke blir tryggere av å ha voksne rundt seg hele tiden. De må, etter noe tid i sin nye familie, få trene seg i å oppleve at korte adskillelser (på få minutter i starten) ikke betyr at det blir forlatt igjen, men at den voksne kommer tilbake til det.

Utrygg, engstelig og unngående tilknytning

Den andre hovedformen for utrygg tilknytning, oppstår gjerne hos barn som har opplevd en større grad av forsømmelse og fravær av trygge omsorgspersoner. Det fører til at de helt, eller nesten, har gitt opp bestrebelsen på å oppnå nærhet og trygghet. Disse barna viser sin mistro og resignasjon ved å motsette seg forsøk på nær kontakt. I begynnelsen kan de virke svært så nærværende, de er greie, ikke

“Noe av det viktigste som utvikles i barnets første leveår er tilknytningen til andre mennesker. Helt fra fødselen av er barnet i samspill med sine omgivelser gjennom blick, gråt, gurgling, smil og bevegelser.”

"Barn med svak og unngående tilknytning kan få problemer med å lære normer og regler. Andre mennesker betyr lite for dem følelsesmessig, og dermed bryr de seg tilsvarende lite om å "regulere" adferden sin etter andres ønsker og regler."

krevende og nærmest innsmigrende. De går til kjente og ukjente, har ingen reservasjon når det gjelder å sitte på fanget eller få klemmer av helt ukjente. Dette til forskjell fra trygge barn som har klare preferanser for hvem det vil være hos. Når en vil nærmere innpå dem, få kontakt og oppleve gjensidighet, reagerer de med å trekke seg unna og kan bli svært avvisende. De kan virke følelsesmessig "flate", bortsett fra at små bagateller kan utløse kraftige og langvarige raserianfall.

Barn med svak og unngående tilknytning kan få problemer med å lære normer og regler. Andre mennesker betyr lite for dem følelsesmessig, og dermed bryr de seg tilsvarende lite om å "regulere" adferden sin etter andres ønsker og regler. De er impulsive og blir rasende når de ikke får det som de vil (den vanlige trassalderen tatt i betraktning), og har liten utholdenhet i motgang. Hvis et barn som er svært tilknytningsskadet begynner å knytte seg til noen, kommer det som regel en lang periode hvor det er sterkt utprøvende (bryr du deg virkelig om meg?), og kan veksle mellom sterk klamring og tydelig avvisning. I lek med andre barn kan det være provoserende og destruktivt. I kamp med mange barn om de voksnes oppmerksomhet i institusjonene kan noen av disse barna utvikle spesielle måter å være på for å få de voksnes oppmerksomhet. Raserianfall og "gale streker" kan vekke de voksne. Det kan ta tid å overbevise disse barna om at de også blir sett og tatt vare på når de oppfører seg pent og alminnelig.

Disse barna trenger først og fremst et hav av tid og tålmodighet. De nye foreldrene må belage seg på lange perioder hvor de ikke får nær kontakt med barnet som har behov for å beskytte seg mot nye skuffelser. Når barnet så nærmer seg og utprøvingen begynner, er det viktig med klare og konsekvente grenser og med forutsigbarhet i hverdagen:

Hva skal skje i dag? Når skal vi gjøre hva? Sammen med hvem? Hvor skal vi være? Det er viktig å sette mål for utviklingen, men forventningene må være justert etter barnets forutsetninger og utviklingsnivå og ikke etter dets kronologiske alder.

Barnehjem og annerledes normer

I noen kulturer og barnehjem har man tradisjon for å sitte på gulvet med barna når man gir mat og når man synger og leker. Det gir en annen nærhet enn når barnet får flasken opp i sengen og ligger

alene med den. Derfor kan man i noen barnehjem se at barna får mye nærhet og omsorg som ledd i de daglige rutiner og rytme, uten at man trenger mer personale og spesielle program for dette.

Andre ytre forhold kan påvirke barnets oppvekst i institusjon. Et eksempel kan være at i varme land kan badet ta litt lengre tid og innbefatte litt mer kos og kroppskontakt, enn i land hvor klimaet er kaldere og en ikke har økonomi til å varme vann og badeværelse tilstrekkelig. Badet må skje hurtig for at barna ikke skal bli for kalde og dermed syke. Disse barna vil ofte være engstelige for vann og for å bade, noe som ellers kan være en fin situasjon for kontakt mellom foreldre og det nyankomne barnet.

Det aller viktigste for et barn er å ha pålitelige, stabile, forutsigbare, omsorgsfulle og nærværende personer rundt seg. Mange av institusjonsbarna har gått glipp av dette. To voksne på 10-12 barn under to år, kan ikke gi alle barna den omsorg de trenger på døgnbasis. Rent praktiske forhold kan også ha gjort at man ikke kunne oppfylle barnas behov for disse stabile, trygge omsorgspersonene. Både fordi personalet skifter med turnus og personalutskiftninger, men også fordi normer om barneoppdragelse varierer i ulike kulturer. Ofte har en kanskje ikke sett på det som viktig at et barn har en fast kontaktperson. Eller en har valgt å ikke la barnet knytte seg til en person fordi det førte til problemer med gråt og savn når denne personen ikke var tilstede.

Legg forholdene til rette hjemme

Uansett hvilken institusjon og kultur barnet kommer fra er det noen felles trekk. Barnet har ikke lært å ta avgjørelser om selv små ting i sitt eget liv som vi her i Norden legger vekt på at barnet kan og skal få bestemme selv. Hverdagslige ting som å velge mellom ulike typer pålegg, tøy, leker og lignende blir uoverskuelige problemer og kanskje også skremmende og forvirrende for barnet. I starten er det ofte nødvendig å ta flere avgjørelser for barnet enn det man finner naturlig ut fra vår kulturbakgrunn. Det er derfor lurt å starte forsiktig når barnet skal introduseres for valg. Eksempel: Gi barnet to ting å velge mellom, og ikke flere, i starten.

Barn som kommer fra (spesielt store) institusjoner er vant til mye støy og mange inntrykk. Likevel er det å komme i en adoptivfamilie fylt med

“Det aller viktigste for et barn er å ha pålitelige, stabile, forutsigbare, omsorgsfulle og nærværende personer rundt seg. Mange av institusjonsbarna har gått glipp av dette.”

nye fremmedartede inntrykk og kan være slitsomt på en annen måte enn den hverdagen barnet var vant til. At det er mange mennesker som vil ha tett kontakt, og kroppskontakt med barnet, er uvant og kan være slitsomt i starten. For mye leketøy, bamser og bøker kan gjøre det umulig å velge hva en vil leke med. Spesielt fjernsyn virker sterkt på et lite barns sanseapparat og kan gjøre barnet urolig og ukonsentrert.

Derfor er det viktig at barnet skjermes fra for mange valg og mye stimulering den første tiden. Man tror gjerne at barnet vil ta igjen sine jevnaldrende i deres utvikling bare de får mye stimulering og kjærlighet. Til en viss grad er dette riktig. Men det er snakk om den riktige stimulans og i riktig mengde. Det er også viktig å være bevisst på at kjærlighet kan uttrykkes på forskjellige måter. Det er ikke bare kys og klem som uttrykker kjærlighet til barnet. Respekten for dets grenser, hvor i utviklingen det er og hva det trenger akkurat nå, er vel så viktig. Det vi skrev om barnets tilknytning til adoptivfamilien den første tiden, med evt. avvisning, uvilje eller utrygghet ved kroppskontakt, gjelder også barn fra institusjon. At det har fått for "få klemmer" i den første delen av sitt liv, betyr ikke nødvendigvis at barnet raskt er rede til å ta igjen for dette når det kommer i adoptivfamilien.

"Uansett hvilken institusjon og kultur barnet kommer fra er det noen felles trekk. Barnet har ikke lært å ta avgjørelser om selv små ting i sitt eget liv som vi her i Norden legger vekt på at barnet kan og skal få bestemme selv."

MERKNADER

¹ Hele teksten til konvensjonen finnes på norsk på Barne -og familiedepartementets hjemmeside, www.odin.dep.no/bfd

² Alle de norske adopsjonsorganisasjonene har norske myndigheters godkjenning til å formidle adopsjon fra en rekke land. De er såkalte offentlig godkjente organer som skal utføre noen av oppgavene som sentralmyndigheten for adopsjon (i Norge, Bufdir) har delegert til organisasjonene.

³ Dette betyr ikke alltid at barnet kun har bodd i fosterhjem i korte perioder, eller i kort tid. Mange har bodd permanent i fosterhjem. Andre ganger hvor det står at barnet har bodd på institusjon, kan det faktisk ha bodd i fosterhjem. Årsaken til dette er at fosterhjemmet sorterer administrativt under institusjonen. Derfor vil de offentlige dokumenter opplyse at barnet bor på institusjon, men når foreldrene kommer for å hente barnet får de vite at det faktisk har bodd i fosterhjem.

LITTERATURLISTE

John Bowlby (1994): "**En sikker base: Tilknytningsteoriens kliniske anvendelse**". Det lille forlag. ISBN 87-90030-03-6

John Bowlby (1996): "**Åt knytte og bryde nære bånd: Tilknytning og tap, selvfillit og sorg**". Det lille forlag. ISBN 87-90030-49-4h

Vigdis Bunkholdt (1993): "**Små barn i vekst og utvikling**". TANO. ISBN 82-518-3115-6

Vigdis Bunkholdt (2003): "**Tilknytning og tilknytningsproblemer**". Temahefte nr. 16 fra Norsk Fosterhjemsforening

Amalia Carli og Monica Dalen (1997): "**Adopsjonsfamilien. Informasjon og veiledning til adoptivforeldre**". Pedagogisk Forum Q-0931. ISBN 82-992534-3-8

Henning Rye (1996): "**Foreldre-barn-samspill (Bok 1-3)**". Vett & Viten A/S. ISBN 82-412-0286-5

Monica Dalen (2005): "**Vi hentet våre barn i Kina**". Universitetet i Oslo, Institutt for spesialpedagogikk. Fra serien "Utenlandsadopterte barn og unge i Norge."

Barne- og familiedepartementet: "**Småbarnsforeldres rettigheter**". Q-0867 B

Internasjonal adopsjon i Norge

Vi er tre samarbeidende organisasjoner som har norske myndigheters tillatelse til å formidle adopsjon fra utlandet:

Adopsjonsforum
InorAdopt
Verdens Barn

Organisasjonenes arbeid er basert på medlemskap. For å kunne adoptere gjennom en av organisasjonene må man være medlem.

I tillegg må man registrere seg som adopsjonssøker i den aktuelle organisasjonen.

Vårt hovedmål er å drive adopsjonsformidling. Vi driver også hjelpeprosjekter i landene barna kommer fra.

Vi slutter oss til de prinsipper som er nedfelt i FN's Barnekonvensjon, FN's Erklæring om adopsjon og oppfostring, samt Haagkonvensjonen om internasjonal adopsjon. Organisasjonene arbeider i tråd med gjeldende lover og regler både i Norge og de aktuelle opprinnelseslandene.

Vi driver også med informasjonsvirksomhet, og fungerer som interesseorganisasjoner for adopterte barn og deres foreldre. Det fokuseres på adoptivfamiliens rettigheter. Organisasjonene har i tillegg kulturtilbud knyttet til landene barna kommer fra.

Vi tilbyr veiledning til familier som allerede har adoptert, og yter bistand til unge adopterte som ønsker å søke etter sitt biologisk opphav. Organisasjonene samarbeider også med de adopterte ungdommenes egne organisasjoner.

Temaheftet om Adopterte barns bakgrunn er utarbeidet for de tre adopsjonsorganisasjonene i Norge av Barnevernpedagog/sosialantropolog Torhild Andersen.

Temaheftet er utgitt med økonomisk støtte fra Barne- og familiedepartementet. Utgivelsesår 2005. Tidligere utgitt i serien: Adoptivbarn i barnehagen (2004).

I Norge utgjør de som adopteres fra utlandet etterhvert en stor andel barn. Dette heftet handler om hva som ligger til grunn for en adopsjon. Hva kan man forvente å få vite om det barnet som skal bli adoptert? Den juridiske prosess blir vektlagt, fordi barnets grunnleggende rettigheter er avgjørende i en adopsjon. Heftet tar også opp tilknytning til ny familie, og hvilke reaksjoner man kan forvente fra barnet.

Heftet er skrevet for adoptivforeldre, helsepersonell, barnehage- og skolepersonell og andre som gjennom sin kontakt med adopterte har behov for å vite noe mer om deres bakgrunn generelt.

Adopsjonsforum

